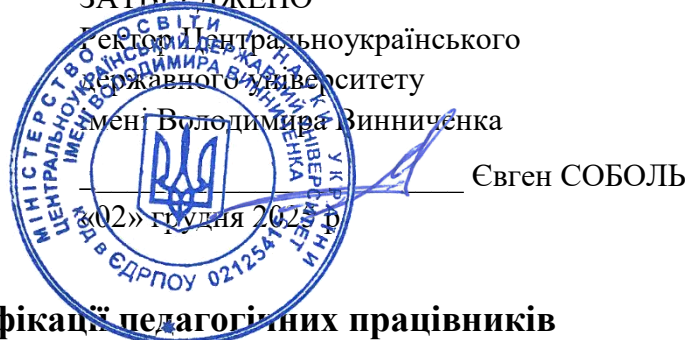

СХВАЛЕНО

Вченою радою Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка
(протокол № 5 від «01» грудня 2025р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за спеціальністю А4.05 Середня освіта (Біологія і здоров'я людини)**

Складники програми	Зміст програми
Назва програми	Сучасні освітні технології у викладанні біології, екології та здоров'я людини: від наукового фундаменту до освітньої практики
Розробники	1. Боброва Марія Сергіївна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук та методик викладання 2. Дефорж Ганна Володимирівна, доктор історичних наук, професор; професор кафедри природничих наук та методик викладання 3. Плющ Валентина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор; професор кафедри природничих наук та методик викладання 4. Руденко Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук та методик викладання 5. Мирза-Сіденко Валентина Миколаївна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук та методик викладання
Напрямок	розвиток професійних компетентностей в галузі середньої освіти (знання навчального предмета біології, екології, здоров'я людини, фахових методик та технологій їхнього навчання);
Форми підвищення кваліфікації	очна, дистанційна, змішана
Вид підвищення кваліфікації	навчання за програмою, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо
Цільова аудиторія	Вчителі біології, здоров'я людини, екології
Мета програми	Метою підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.
Зміст програми (анотація)	Типова програма для підвищення кваліфікації педагогічних працівників розроблена на основі сучасної державної освітньої політики, концепції Нової української школи та спрямована на реалізацію наступних освітніх компонентів. Освітні компоненти Програми:

	<p>1. Особливості формування наукового світогляду здобувачів освіти при вивченні біології, екології та здоров'я людини.</p> <p>2. Використання регіональної флори у формуванні природоохоронних компетентностей учнів.</p> <p>3. Сучасні підходи до залучення учнів у науково-дослідницьку діяльність з біології, екології та здоров'я.</p> <p>4. Формування культури здоров'я підростаючого покоління через освіту</p> <p>5. Психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі закладів загальної середньої освіти.</p>
<p>Обсяг програми (тривалість)</p>	<p>Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації 30 академгодин / 1 кредит ЄКТС (1,5 кредита ЄКТС з урахуванням самостійної роботи)</p> <p>можливий варіант проходження програми підвищення кваліфікації за сукупністю варіативних складових (модулів) і накопичення 150 годин.</p>
<p>Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться</p>	<p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.</p> <p>Фахові компетентності</p> <p>ФК 1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.</p> <p>ФК 2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.</p> <p>ФК 3. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.</p> <p>ФК 4. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ФК 5. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>ФК 6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.</p> <p>ФК 8. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та</p>

	<p>організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.</p> <p>ФК 9. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>ФК 10. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.</p> <p>ФК 11. Здатність здійснювати оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів самооцінювання та взаємооцінювання.</p> <p>ФК 12. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.</p> <p>ФК 13. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>ФК 14. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.</p> <p><i>Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)</i></p> <p>ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.</p> <p>ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.</p> <p>ПК 3. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, основ здоров'я та екології, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.</p> <p>ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.</p> <p>ПК 5. Здатність до організації взаємодії з різними суб'єктами з метою ефективної організації освітнього процесу та забезпечення права на освіту здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.</p>
Види діяльності	Проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, тренінгів, конференцій з обміну досвідом, «круглих столів», консультацій, дистанційних консультацій, самостійної роботи
Результати підвищення кваліфікації	РН 1. Знати та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

РН 2. Знати законодавчі вимоги щодо змісту загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми).

РН 3. Демонструвати академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (біологія, екологія, здоров'я людини) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

РН 4. Використовувати навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і вмій, спільних для всіх компетентностей, навчати учнів застосовувати їх на практиці.

РН 5. Використовувати міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей.

РН 6. Добирати доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмету (біологія, екологія, здоров'я людини) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку.

РН 7. Володіти методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.

РН 8. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі та для професійного розвитку, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.

РН 9. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

РН 10. Дотримуватися академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

РН 11. Враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

РН 12. Забезпечувати педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі

РН 13. Добирати та застосовувати в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси, володіти методами профілактично-просвітницької роботи та безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

РН 14. Організовувати навчальні заняття різних типів, застосовувати різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

РН 15. Здійснювати різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання.

РН 16. Визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання.

РН 17. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності.

РН 18. Застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

	<p>РН 19. Визначати власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку.</p> <p>ПРН 1. Пояснювати будову та основні функціональні особливості підтримання життєдіяльності живих організмів, їх сучасну систему та роль у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення, біологічні закони, мотивувати учнів до збереження здоров'я.</p> <p>ПРН 2. Розв'язувати біологічні задачі.</p> <p>ПРН 3. Виготовляти біологічні препарати, колекції, гербарні зразки та іншу наочність.</p> <p>ПРН 4. Проводити і організовувати експериментальні, польові та лабораторні дослідження та інтерпретувати їх результати.</p>
Строки виконання програми	2026 рік
Місце виконання програми	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка
Вартість надання освітньої послуги	розраховує бухгалтерія 800 гривень
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	сертифікат для педагогічних працівників

Перелік літератури

1. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 <http://surl.li/eomic>
2. Закон України «Про освіту» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» <http://surl.li/babfj>
4. Закон України «Про вищу освіту» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України № 1504 від 04.12.2020 р. <http://surl.li/tjhaw>
6. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 <http://surl.li/tjhbe>
7. Нова українська школа <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
8. Положення про курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників, тренерів (тренерів-викладачів), практичних психологів у закладах освіти (у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою) у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка <http://surl.li/tjhbo>

Навчальний план

№ з/п	Назва модулів/тем	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Усього	у тому числі:			
				лекції	лабораторні	практичні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.1	Вхідне тестування		1	1			1	
1.2	Тема 1. Особливості формування наукового світогляду здобувачів освіти при вивченні біології, екології та здоров'я людини.		9	6	4		2	3
1.3	Тема 2. Використання регіональної флори у формуванні природоохоронних компетентностей здобувачів освіти		9	6	4		2	3
1.4	Тема 3. Сучасні підходи до залучення учнів у науково-дослідницьку діяльність з біології, екології та здоров'я.		9	6	4		2	3
1.5	Тема 4. Формування культури здоров'я підростаючого покоління через освіту.		9	6	4		2	3
1.6	Тема 5. Психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.		7	4	2		2	3
	Вихідне тестування (інші форми діагностування)		1	1			1	
		1,5	45	30	18		12	15
	Фактична тривалість навчання			30				

**Програми навчальних дисциплін
програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сфері
післядипломної освіти для осіб з вищою освітою**

«Сучасні освітні технології у викладанні біології, екології та здоров'я людини: від наукового фундаменту до освітньої практики»

Галузі знань: А Освіта

Спеціальність: А4.05 Середня освіта (Біологія і здоров'я людини)

Назва навчальної дисципліни: Особливості формування наукового світогляду здобувачів освіти при вивченні біології, екології та здоров'я людини.

Цільовий компонент: сприяти усвідомленню слухачами сутності наукового світогляду як основи професійної діяльності педагога; сформуванню

готовність використовувати сучасні методи і технології викладання природничих дисциплін з метою розвитку наукового світогляду учнів; розвинути вміння критично аналізувати та інтегрувати наукові знання в освітній процес; забезпечити формування ціннісних орієнтацій, що ґрунтуються на науковому підході до пізнання природи та суспільних процесів.

Змістовий компонент: Поняття «науковий світогляд» та його роль у розвитку особистості. Філософські, методологічні й дидактичні основи формування світоглядних уявлень. Взаємозв'язок природничих наук і світоглядних ідей.

Методи та прийоми інтеграції знань із фізики, хімії, біології, географії. Формування у здобувачів освіти навичок критичного мислення, аналізу наукових фактів і гіпотез.

Аналіз освітніх програм та підручників щодо формування світоглядних знань. Приклади завдань і проєктів для учнів, що стимулюють розвиток наукового світогляду. Використання ІКТ, мультимедійних ресурсів та інтерактивних методів навчання.

Процесуальний компонент: *форми:* інституційна (очна денна, заочна, дистанційна, змішана), дуальна. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись. Проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, тренінгів, конференцій з обміну досвідом, «круглих столів», консультацій, дистанційних консультацій, самостійної роботи.

методи: проблемно-пошуковий, дослідницький, інтерактивний (робота в групах, «мозковий штурм», дебати), аналіз педагогічних ситуацій.

засоби: презентація, інформаційні ТЗН, нормативні документи в галузі природничої освіти.

Результативний компонент:

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.

ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.

ПК 3. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, основ здоров'я та екології, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.

ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.

ПК 5. Здатність до організації взаємодії з різними суб'єктами з метою ефективної організації освітнього процесу та забезпечення права на освіту здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури:

1. Вознюк О. В. Формування наукового світогляду учнів у процесі вивчення природничих дисциплін. Київ: Педагогічна думка, 2019. 164 с.

2. Литвиненко С. М. Світоглядні орієнтири сучасної освіти: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 210 с.

3. Ніколаєнко С. М. Освіта в інноваційному поступі суспільства: науково-методичний посібник. Київ: Знання, 2017. 256 с.

4. Гончаренко С. У. Філософія освіти: науковий світогляд і компетентнісні підходи. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2018. 188 с.

5. Падалка О. С. Педагогіка і психологія формування світогляду учнів: навч. посібник. Полтава: Астроя, 2021. 174 с.

6. Білик Н. І. Науковий світогляд як основа компетентнісної освіти у закладах середньої школи. Вісн. ЛНУ імені І. Франка, 2022. №5. С. 48–55.

7. Сухомлинська О. В. Світоглядно-методологічні засади сучасної педагогіки. Київ: АПН України, 2016. 132 с.

8. Маркова С. Ю. Розвиток критичного мислення як умова формування наукового світогляду школярів. Харків: Основа, 2023. 95 с.

9. Шиян Р. Б., Сисоєва С. О. Формування наукового мислення учнів при вивченні біології та фізики. Тернопіль: ТНПУ, 2018. 142 с.

Інформаційні ресурси

1. Освітній портал «Нова українська школа: науковий світогляд». URL: <https://nus.org.ua>

2. Науково-методичний центр вищої та фахової освіти МОН України. URL: <https://nmc-vfso.pu.org.ua>

3. European Schoolnet: Science Education Resources. URL: <http://www.scientix.eu>

4. PISA Framework for Science Literacy. OECD. URL: <https://www.oecd.org/pisa/science>

5. National Science Teaching Association (NSTA). Resources for Teachers. URL: <https://www.nsta.org>

Назва навчальної дисципліни: Використання регіональної флори у формуванні природоохоронних компетентностей учнів

Цільовий компонент: Визначити роль та значення регіональної флори у формуванні природоохоронних компетентностей учнів. Сформуванню у вчителів умінь використовувати локальні природні об'єкти (рослинність рідного краю) як засіб екологічного виховання. Встановити шляхи інтеграції знань про флору Кіровоградської області у навчально-виховний процес із біології, екології та основ здоров'я. Проаналізувати можливості регіонального компоненту освіти

для розвитку екологічної культури та відповідального ставлення до природи. Розкрити умови ефективного професійного вдосконалення вчителя щодо екологічної освіти й виховання через формування ціннісних орієнтирів учнів.

Змістовий компонент: Нормативно-правові документи з питань екологічної освіти та виховання (Національна стратегія освіти, Концепція екологічної освіти, Концепція розвитку природничої освіти). Флора та рослинність Кіровоградської області як навчально-методичний ресурс. Природоохоронний аспект у змісті біологічної та екологічної освіти. Сучасні підходи до формування екологічних компетентностей: компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегрований. Використання краєзнавчого матеріалу та польових досліджень у навчанні природничих дисциплін. Міжпредметні зв'язки у формуванні природоохоронної свідомості учнів.

Процесуальний компонент: форми: інституційна (очна денна, заочна, дистанційна), дуальна; лекції, семінари, практичні заняття, тренінги, майстер-класи, екскурсії, дослідницькі практикуми, конференції, «круглі столи», консультації, дистанційні консультації, самостійна робота.

методи: проблемного викладу; створення ситуації екологічної новизни; дослідницькі методи (польові спостереження, описові й експериментальні дослідження); інтерактивні методи (дискусії, рольові ігри, проєктна діяльність, кейс-методи); опора на життєвий досвід і практику природокористування учнів.;

засоби: презентації, відеоматеріали, інтерактивні карти флори регіону, гербарії, електронні ресурси, збірники науково-методичних матеріалів, нормативні документи з питань природничої та екологічної освіти.

Результативний компонент:

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.

ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.

ПК 3. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, основ здоров'я та екології, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.

ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.

ПК 5. Здатність до організації взаємодії з різними суб'єктами з метою ефективної організації освітнього процесу та забезпечення права на освіту здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури:

1. Павлова Т. Формування екологічної компетентності молодших школярів: діяльнісний підхід. Наук. журн. «Педагогіка та психологія», 2024. URL: <https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1659>
2. Власенко Н. Реалізація екологічної компетентності учнів початкової школи. Естетика і етика педагогічної дії, 2022. URL: <https://aesthetethicpedaction.pnpu.edu.ua/article/view/256677>
3. Люленко С. Формування екологічної компетентності учнів на уроках біології і екології. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи, 2023. URL: <https://pnp.udpu.edu.ua/article/view/322210>
4. Красова Н. В., Ликова І. О. Формування екологічної компетентності школярів. Наук. вісн. ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/3b3ade38-a6da-48e3-8699-36b2068fb2e5>
5. Котовська В. О. Формування екологічної компетентності під час вивчення лікарських рослин аборигенної флори Кривого Рогу. Кривий Ріг: КДПУ, 2024. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11170>
6. Бицюкіна А. С. Формування краєзнавчої компетентності через дослідження флори регіонального парку «Приінгульський». Кривий Ріг: КДПУ, 2023. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8398>
7. Поздній Є. В. Формування компетентностей через вивчення складу деревно-чагарникової рослинності. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8397>
8. Глуханюк В. М., Шевцова Л. О. Формування екологічної компетентності в учнів основної школи. Наук. зап. Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського, 2018. URL: <https://library.vspu.net/items/2578da9f-74b8-40e1-8765-3feb39c0453c>
9. Гапон С., Коршиков І., Білоног О. Регіональна флора вищих спорових рослин Полтавщини. Біологія та екологія, 2022. URL: <https://bioeco.pnpu.edu.ua/article/view/275387>
10. Петлін В. М., Маринич О. М., Ткач В. В. Регіональна екомережа Волинської області. Укр. географ. журн., 2021. URL: <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/714>
11. Коценко К. Ф. Роль екологічної освіти у формуванні компетентностей бакалаврів-економістів. Вісн. КНЕУ, 2016. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/d733be9b-054d-496d-bbd1-ebd81c811309>
12. Федорінова О. С. Екологічна компетентність через дослідження голонасінних міських насаджень. Кривий Ріг: КДПУ, 2024. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/11165>
13. Формування природничо-екологічної компетентності дошкільників. Метод. матеріали, 2021. URL: <https://glb->

veselka.dytsadok.org.ua/prirodnichoekologichna-kompetentnist-13-26-20-25-06-2021

14. Геоєкологічна компетентність фахівців туристичного обслуговування. Журн. наук. праць, 2021. URL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1/article/view/74>

Інформаційні ресурси

1. Червона книга України. Рослинний світ. URL: <https://redbook-ua.org/plants/>
2. Екоосвіта України. Методичні матеріали для вчителів. URL: <https://ecoosvita.org.ua>
3. Природно-заповідний фонд України: офіційний веб-портал. URL: <https://pzf.menr.gov.ua>
4. Національна стратегія освіти для сталого розвитку. URL: <https://nus.org.ua/articles/osvita-dlya-stalogo-rozvytku>
5. Електронний атлас «Флора України». URL: <https://ukrflora.org.ua>
6. База даних IUCN Red List (Міжнародний союз охорони природи). URL: <https://www.iucnredlist.org>
7. Освітній портал «Екологічна абетка для вчителя». URL: <https://environment-edu.org.ua>
8. Віртуальна бібліотека ЮНЕСКО з освіти для сталого розвитку. URL: <https://unesdoc.unesco.org>
9. Інформаційний ресурс WWF Україна. URL: <https://wwf.ua>

Назва навчальної дисципліни: Сучасні підходи до залучення учнів у науково-дослідницьку діяльність з біології, екології та здоров'я

Цільовий компонент: Розкрити особливості організації та практичної реалізації етапів науково-дослідницької роботи з учнями. Проаналізувати особливості впровадження актуальних наукових напрямків з біології, основ здоров'я та екології в дослідницьку діяльність школярів. Окреслити значення науково-дослідницької діяльності учнів не лише для поглиблення теоретичної і науково-практичної підготовки, а у для створення умов реалізації творчих здібностей школярів, формування активної конкурентноздатної особистості.

Змістовий компонент: Методичні засади організації науково-дослідницької роботи з учнями. Правила вибору теми, мети, об'єкта та предмета дослідження. Особливості постановки завдань дослідження та побудови плану роботи. Специфіка вибору матеріалів і методів дослідження. Особливості інтерпретації результатів дослідження та їх статистична обробка та презентація. Апробація результатів дослідження на семінарах, конференціях, творчих конкурсах.

Процесуальний компонент: *форми:* інституційна (очна денна, заочна, дистанційна, змішана), дуальна. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись. Проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних та лабораторних занять, тренінгів, конференцій з обміну досвідом, «круглих столів», консультацій, дистанційних консультацій, самостійної роботи.

методи: проблемного викладу, наочно-демонстративні, експериментальні, статистичні, створення ситуації успіху у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід, інтерактивні;

засоби: презентація, інформаційні ТЗН, нормативні документи в галузі природничої освіти.

Результативний компонент: Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.

ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.

ПК 3. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, основ здоров'я та екології, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.

ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.

ПК 5. Здатність до організації взаємодії з різними суб'єктами з метою ефективної організації освітнього процесу та забезпечення права на освіту здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури:

1. Бабкова О.О. Проектування уроку біології за сценарієм дослідницького навчання в умовах очної, дистанційної і змішаної освіти. *Молодь і ринок. Щомісячний науково-педагогічний журнал*. Дрогобич, 2020. № 5 (184). С. 62-66.

2. Комарова О. В. Дослідна робота з біології. *Практичний курс: методичні інструкції до проведення практичних занять з дисципліни «Дослідна робота з біології»*. Кривий Ріг: КДПУ, 2017. 25 с.

3. Колач О.В., Жирська Г.Я. Розвиток критичного мислення учнів у процесі вивчення біології в основній школі. *Шлях у науку: перші кроки: Матеріали всеукраїнської конференції (27 травня 2020 р., м.Тернопіль)*. Тернопіль: Вектор, 2020. с. 232 – 235.

4. Мехед О. Б., Мехед Д. Б. Використання технологій STEM/STEAM-освіти з метою популяризації наукової діяльності серед здобувачів освіти. *Інноваційні практики наукової освіти: матеріали II Всеукраїнської науковопрактичної конференції (Київ, 15–19 грудня 2022 року)*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 658–664.

5. Chystiakova, I.A., Ivani, O.M., Mekhed, O.B., Nosko, Y.M., Khrapatyi, S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 2022, 22(15), pp. 151–163.

Інформаційні ресурси

1. Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя URL: <http://surl.li/tqgqo>
2. Методичні рекомендації «Формування критичного мислення учнів у процесі навчання» URL: <http://surl.li/tqgqw>
3. Хетті Дж. Видиме навчання URL: <http://surl.li/tqgrg>
4. Вимоги до дослідницьких робіт URL: <http://surl.li/dhmwo>
5. Основні вимоги до учнівських робіт URL: <http://surl.li/ndmsf>

Назва навчальної дисципліни: **Формування культури здоров'я підростаючого покоління через освіту.**

Цільовий компонент: набуття цілісного уявлення про принципи здоров'язберігаючого супроводу освіти та розвитку дітей та про фактори, що впливають на стан здоров'я суб'єктів освіти; формування готовності використовувати прийоми здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії з дітьми та підлітками, вміти формувати адекватне середовище в освітніх установах різного типу та виду, забезпечення кваліфікаційної компетентності фахівців у збереженні та зміцненні здоров'я дітей; сприяти світоглядному переосмисленню пріоритетності даного напрямку.

Змістовий компонент: Різноманітність технологій навчання у сучасному освітньому просторі. Поняття про здоров'язбережувальні освітні технології. Практика здоров'язбережувальної діяльності у сучасній шкільній освіті. «Професійне вигорання». Технології збереження професійного здоров'я.

Процесуальний компонент: лекції, що проводяться з використанням наочності – застосуванням презентацій, відеоматеріалів; обговорення, бесіда, дискусія, аналіз; практичні заняття, що передбачають моделювання конкретних педагогічних ситуацій, вивчення педагогічних умов застосування здоров'язбережувальних освітніх технологій, набуття практичних навичок роботи; інтерактивні методи: мозковий штурм, робота у групах; аналіз конкретних ситуацій, розробка презентацій, реферативна робота; проведення тренінгів, конференцій з обміну досвідом, «круглих столів», консультацій, дистанційних консультацій, самостійної роботи.

Результативний компонент: Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.

ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.

ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Список рекомендованої літератури:

1. Бережна Т. Моделювання здоров'язбережувального середовища загальноосвітнього навчального закладу: обґрунтування структури і критеріїв. *Рідна школа*. Київ, 2016. № 1. С. 37-42.
2. Бережна Т. Формування здоров'язбережувального освітнього середовища: обґрунтування стратегії. *Рідна школа*. Київ, 2017. № 9/10. С. 96-99.
3. Єжова О. До питання трактування понять педагогіки здоров'я. *Рідна школа*. Київ, 2017. № 1/2. С. 23-26.
4. Каленіченко Л. Г. Здоров'язбережувальні технології в практиці викладання різних навчальних дисциплін. *Основи здоров'я*. 2017. № 6. С. 20-25.
5. Кременчуцька С. Здоров'язбережувальні та здоров'яформувальні технології: упровадження в навчально-виховний процес. *Директор школи*. Київ, 2017. № 21/22. С. 64-73.
6. Кумпан І. Здоров'язбережувальні технології в сучасній школі. *Завуч*. 2017. № 22. С. 27-30.
7. Різник Л. Організація здоров'яспрямованої діяльності закладу освіти. *Рідна шк.* Київ, 2018. № 3/4. С. 41-44.
8. Сучасні здоров'язбережувальні технології : монографія / за загальною редакцією проф. Ю.Д. Бойчука. Харків : Оригінал, 2018. 724 с.

Інформаційні ресурси

1. Бардак С.А. Використання здоров'язберігаючих технологій на уроках української мови та літератури з метою збереження здоров'я учнів як найвищої соціальної цінності. Освітній проект «На Урок». 2015. URL: <http://surl.li/rwdck>
2. Бережна Т.І. Здоров'язбережувальні педагогічні технології – важлива складова здоров'язбережувального середовища загальноосвітнього навчального закладу. *Психолого-педагогічні науки*. Київ, 2014. № 2. С. 35-39. URL: <http://surl.li/tpqgi>
3. Бондаренко С.С. **Впровадження інноваційних здоров'язбережувальних технологій в практику роботи сучасного ЗДО.** Освітній проект «На Урок». 2021. URL: <http://surl.li/rqkjd>
4. Волкова І.В. Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікації. Харків: ХОНМІБО. 2017. URL: <http://surl.li/tpqgp>
5. Гуріненко Н.О., Рибалка О.Я. Освітні здоров'язберігаючі технології – шлях до збереження здоров'я школярів. Полтава: ПДПУ ім. В.Г.Короленка, 2018. URL: <http://surl.li/tpqgv>

6. Дяченко-Богун М. Основні компоненти здоров'язбережувальних технологій в освітньому середовищі вищого педагогічного навчального закладу. *Витоки педагогічної майстерності*. 2015. Випуск 16. С. 64-70. URL: <http://surl.li/tpqhb>

7. Кобзіста М.В. Впровадження здоров'язберегаючих технологій на уроках природничого циклу. Освітній проект «На Урок». 2022. URL: <http://surl.li/tpqhg>

8. Синюк І.В. Здоров'язбережувальні освітні технології. Блог вчителів мистецтва ART-CLASS. 2018. URL: https://art-klas.blogspot.com/p/blog-page_64.html

9. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за загальною редакцією проф. Ю.Д. Бойчука. Харків: Оригінал, 2018. 724 с. URL: <http://surl.li/ddsey>

10. Фіголь Н.П. Здоров'язбережувальні освітні технології у початковій школі. Освітній проект «На Урок». 2021. URL: <http://surl.li/jzexb>

Назва навчальної дисципліни: Психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі закладів загальної середньої освіти.

Цільовий компонент: Розкрити сучасні підходи і технології формування здоров'язберігаючих компетентностей при навчанні біології, основам здоров'я та екології. Формувати у слухачів підвищення кваліфікації цілісне уявлення про головні завдання інклюзивної освіти, ознайомлення зі способами та прийомами організації інклюзивної освіти в навчальних закладах; сприяти формуванню навички диференційованого навчання та оцінювання в умовах інклюзії; організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

Змістовий компонент: Державотворчі документи в галузі загальної середньої освіти. Рівні модернізації загальної середньої освіти (природничі науки). Сучасні підходи до реалізації концептуальних положень формування здоров'язберігаючих компетентностей при навчанні біології, основам здоров'я та екології: діяльнісний; компетентнісний; особистісно орієнтований; інтегрований. Шляхи реалізації сучасних підходів в освітніх галузях чинних освітніх програм із формування здоров'язберігаючих компетентностей.

Процесуальний компонент: форми: інституційна (очна денна, заочна, дистанційна, дуальна. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись; Проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, тренінгів, конференцій з обміну досвідом, «круглих столів», консультацій, дистанційних консультацій, самостійної роботи.

методи: проблемного викладу, створення ситуації успіху у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід, інтерактивні; ***засоби:*** презентація, інформаційні ТЗН, нормативні документи в галузі природничої освіти.

Результативний компонент: Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 1. Здатність дотримуватися принципу науковості при трансляції наукових знань у площину шкільного навчального предмета біології; здатність застосовувати набуті знання з біології, основ здоров'я та екології, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальноосвітньої школи ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту.

ПК 2. Уміння творчо добирати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.

ПК 4. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу, зокрема в умовах дистанційного та змішаного навчання.

ПК 5. Здатність до організації взаємодії з різними суб'єктами з метою ефективної організації освітнього процесу та забезпечення права на освіту здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури:

1. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Сак Т. В. Київ: СПД-ФО Парашин І. С., 2011. 101 с.

2. Інклюзивна освіта. URL:

<http://ispukr.org.ua/?pageid=331#.YayiZJHP1PY>

3. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: Агенство Україна, 2019. URL: <http://surl.li/froo>

4. Інклюзивне навчання у школі: кроки до успішного початку. URL: <http://surl.li/acqlo>

5. Кавун Ю. Інклюзивна освіта. Завуч. 2008. № 19 –20. С. 43 – 51.

6. Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально- методичний посібник. Київ, 2007. 128 с.

7. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: Монографія. Київ: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

8. Слободянюк Н. Г., Софій Н. З., Найда Ю. М. Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник. Київ, 2007. 128 с.

9. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Київ, 2013. 140 с.

Список рекомендованої літератури (нормативні документи):

1. Закон України «Про освіту». Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. URL: <http://surl.li/cieav>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. URL: <http://surl.li/babfj>
3. Закон України “Про вищу освіту”. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України URL: <http://surl.li/fnlcp>
4. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України № 1504 від 04.12.2020 р. URL: <http://surl.li/tjhaw>
5. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <http://surl.li/osjo>
6. Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) URL: <http://surl.li/gaqyj>
7. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 URL: <http://surl.li/tjhbe>
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://surl.li/tqhci>
9. Типова освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти, затверджена Наказом МОН України №36 від 15.01.2018 р. URL: <http://surl.li/adkor>
10. Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України №457 від 23.04.2021 р. URL: <http://surl.li/tqhdy>

Керівник

навчання за програмою _____

Марія БОБРОВА